

УДК 712.2:711.43

## АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ОСУЧАСНЕНИХ НОРМ ОЗЕЛЕНЕННЯ МІСТ

**О. В. ЗІБЦЕВА**, кандидат сільськогосподарських наук, доцент

<http://orcid.org/0000-0003-0706-0738>

**В. Ю. ЮХНОВСЬКИЙ**, доктор сільськогосподарських наук, професор

<http://orcid.org/0000-0003-3182-4347>

**Національний університет біоресурсів і природокористування України**

E-mail: yukhnov@nubip.edu.ua

<https://doi.org/10.31548/bio2019.04.014>

Проаналізовано зміни, внесені у державні будівельні норми щодо міського планування в частині формування зелених насаджень (ландшафтних і рекреаційних зон) та їх відповідність концепції екозбалансованого розвитку міст. Дослідження проведено на основі порівняльного аналізу постулатів, викладених у ДБН-360-92 і новорозроблених ДБН Б.2.2-12:2018 та ДБН Б.2.2-XX:20XX «Планування та забудова територій» із застосуванням експертно-аналітичного методу. Встановлено, що в означеному полі відбулися значні зміни, які мають як позитивні, так і негативні наслідки. Зокрема, намагання об'єднати ландшафтні, рекреаційні, природно-заповідні та екомережі призвело до широкого трактування і розмитого практичного застосування класифікації зелених насаджень та їх регуляторних норм. Як і попередніми, новими будівельними нормами також не передбачено введення нормативу щодо забезпеченості всіма категоріями зелених насаджень (зеленого простору) міських мешканців, як це поширено в більшості країн світу і регламентовано нормами ВООЗ. Окремі положення щодо озеленення житлових районів сприятимуть подальшому ущільненню будівництва і зменшенню кількості зелених насаджень обмеженого користування. Частина рекомендацій щодо інноваційних методів озеленення має лише описовий і сумнівний за своїми перевагами характер. Зазначені недоліки є результатом ігнорування співпраці з науковцями лісового, садово-паркового та природоохоронного профілю.

***Ключові слова:** державні будівельні норми, зелені насадження, екозбалансований розвиток*

**Актуальність.** Просторові плани використовуються для створення умов гармонізації соціально-економічного розвитку з вимогами захисту довкілля (Silva and Acheampong, 2015). Під змінені обставини мають бути переглянуті й принципи містобудування (Tîrlă et al., 2014). Наразі актуальним є вдосконалення методології містобудівного планування в умовах децентралізації, змін у землекористуванні, характері містобудівного процесу і необхідності посилення у містобудуванні ролі екологічної складової.

**Аналіз останніх досліджень та публікацій.** Містобудування – концепція, спрямована на регулювання розвитку міських територіальних систем, де ідеалом є сталий розвиток (Tîrlă et al., 2014), а його синонімом вважається компактне місто (Tappert et al., 2018), де зелений простір є основоположною частиною із багатофункціональним землекористуванням. Однак, міські зелені простори часто сприймаються як земельний резерв для житлового будівництва. За визначенням (Tîrlă et al., 2014) зелений простір

скерований на виконання декількох цілей, включаючи рекреацію та збереження біорізноманіття, й водночас виконує естетичну і культурну та будь-яку іншу роль, сумісну із сталим використанням території. Країни з постсоціалістичною історією намагаються збільшити кількість зелених насаджень у містах (Badiu et al., 2019). Натомість для досягнення стійкості та сталого розвитку необхідне спільне просування зеленої інфраструктури та природоохоронних рішень.

У більшості країн через систему планування заохочуються заходи, що сприяють створенню природного середовища, зменшення експансії на нові території, охорону сільськогосподарських угідь, збереження ділянок дикої природи (Silva & Acheampong, 2015). Вплив принципу сталого розвитку на просторове планування з дотриманням Литвою міжнародного тренду екологізації міст досліджено Klimas і Lideika (2018). Виявлено невизначеність формул, що використовуються в нормативних актах, відсутність імперативних норм та пасивність їх реалізації. Емпіричні дослідження щодо впливу норм на практику міського втручання залишаються обмеженими (Markus & Savini, 2016). Виділено два типи проблем: неадаптивної реалізації, яка впливає з надмірного обмеження використання правил, та невиконання екологічних норм внаслідок занадто загальної та невизначеної нормативної бази. Розробка та успішне впровадження стратегій сприяння сталому розвитку є складним процесом, який вимагає зміни урядових пріоритетів та культурних норм, які повинні збалансувати вимоги соціальної, економічної та екологічної стійкості (Alawadi, 2017).

**Мета дослідження** – виявити і дати оцінку нормативним змінам щодо планування зелених насаджень у містах, викладених у новорозроблених державних будівельних нормах у контексті оптимізації екозбалансованості міських територій, що наразі є глобальним загальноновизнаним пріоритетом.

### Матеріали і методика дослідження.

Проведено експертно-аналітичне дослідження, яке містилося у співставленні вимог щодо планування зелених насаджень у містах, викладених у ДБН-360-92 «Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень» та новорозроблених на його заміну ДБН Б.2.2-12:2018 і ДБН Б.2.2-XX:20XX «Планування та забудова територій». Використано системний підхід та метод порівнянь, зокрема порівняння літературних даних щодо організації міського зеленого простору за стандартами, прийнятими в інших країнах.

**Результати досліджень та їх обговорення.** Хоча ново розроблений документ прямо не проголошує вимогу сталого екозбалансованого розвитку міської території, але рекомендація прагнути до компактного розвитку планувальної структури міста повністю їй відповідає.

У межах сельбищних територій, окрім житлової забудови, мало б не «допускатися» розташування озелених територій загального і обмеженого користування, а доцільно регламентувати обов'язковий мінімальний рівень озеленення, інакше зелені насадження продовжуватимуть зникати з даних територій, що знижуватиме екозбалансованість і загальну стабільність міст.

У таблиці наведено порівняльний аналіз нових будівельних норм з діючими. У ДБН-360-92 у межах міст виділялася ландшафтно-рекреаційна територія, яка включала озеленені території міста, зону відпочинку та курортну зону. У нових ДБН на заміну поняття «ландшафтно-рекреаційна територія» введено окремі – ландшафтні та рекреаційні території із незрозумілими співвідношеннями. Території в принципі не можуть бути неландшафтними. У додатку Д представлено номенклатуру структурних елементів природно-ландшафтних (сполучення не має сенсу), рекреаційних та інших озелених

# **1. Порівняння номенклатури структурних елементів комплексної зеленої зони міста за діючими і розробленими новими будівельними нормами**

Основні структурні елементи території			Складові структурних елементів			Функціо- нальне призна- чення
ДБН 360-92	Нові ДБН	Пропонується	ДБН 360-92	Нові ДБН	Пропонується	
1	2	3	4	5	6	7
1. Територія міста. Територія забудови (ДБН 360-92) (1. На території громадської, житлової та виробничої забудови в межах нп – новий ДБН) 1. Територія міста – зелена інфраструктура (пропонується)						
Ландшаф- тно-рекреацій- ні території: загальномісь- кі, житлових районів	Озеленені території: загаль- но-міські житлових районів	Зелені тери- торії загаль- ного користу- вання	Міські сади і парки, спе- ціалізовані парки	Те ж саме	Сади, парки***, сквери, бульва- ри, набереж- ні, міські ліси	Загального користу- вання
Вулиці, доро- ги, площі	Озеленення вулиць, доріг, площ	Вулиці, доро- ги, площі	Ділянки зеленого будівництва і gospodar- ства	Об’єкти зеленого господар- ства...**	Озеленення вулиць, доріг, розв’язок, площ	Спеціаль- ного при- значення
Житлові квар- тали	Озеленення житлових кварталів	Житлові квартали	*...у жит- ло-вих квар- талах ... без споруд, май- данчиків і ф/к майдан- чиків	**... - / -	Зелені наса- дження при- будинкових і присадибних територій	Обмежено- го корис- тування
Промислові території, санітарно-за- хисні зони	Озеленені ділянки про- мислових територій, санітарно-за- хисних зо Санітарно-за- хисні зони	Промислові території	*	**	Озеленення промислових територій	Обмежено- го корис- тування
				Зелені наса- дження СЗЗ	Спеціального призначення	
Інші території	Інші терито- рії Інші терито- рії	Території установ і під- приємств		Кладовища крематорії, ЛВП, роз- садники, захисні наса- дження	Озеленення територій підприємств і установ	Обме-же- ного корис- тування
					Спеціального призначення	
2. Території за межами міста у межах зеленої зони (ДБН 360-92) (2. Території за межами міста у межах приміської зони – ДБН Б.2.2-12:2018) 2. Заміська територія міста (пропонується)						
Автомобільні дороги	Озеленення автомобіль- них доріг і залізниць	Автомобільні дороги і заліз- ниці	*	**	Озеленення в межах охорон- них зон	Спеціаль- ного при- значення
Залізничі			*			

**1. Порівняння номенклатури структурних елементів комплексної зеленої зони міста за діючими і розробленими новими будівельними нормами (продовження)**

1	2	3	4	5	6	7
Полезахисні смуги	С.-г. землі	Сільськогосподарські землі	*для захисту полів	Поля, луки, городи	Поля, луки, городи, сади, полезахисні смуги	Спеціального призначення
Сільськогосподарські землі			Поля, луки, городи			
Інші території	Інші території	Природні та екоорієнтовані насадження			Ліси ДЛФ, заповідники, заказники, особливо охоронювані природні території, захисні лісонасадження	Спеціального призначення
Водойми	Водойми	Водойми (синя інфраструктура)	Річки, озера, ставки, водосховища, канали	Річки, озера, ставки, водосховища, канали Канали, водосховища	Річки, озера, ставки	Загального користування
					Спец. призначення	

**Примітка:** \* - повторювана дефініція «Ділянки зеленого будівництва і господарства...»

\*\* - повторювана дефініція «Об'єкти зеленого господарства...»

\*\*\* - всі парки, у т.ч. лісопарки, лугопарки, гідропарки

*Курсивом виділено пропонувані зміни території, тобто змішані форма (вигляд) і функціональне призначення, порушена класифікаційна структурованість.*

На місцевому рівні серед інших визначають рекреаційні та ландшафтні території, у межах яких об'єднують функціональні зони озелених територій, що безумовно програє в чіткості розподілу попередньому нормативному документу і не відповідає принципу багатопільового використання. Упущені попередні рекомендації щодо створення безперервної системи озелених територій та інших відкритих просторів, які у поєднанні із заміськими повинні формувати комплексну зелену зону. Нечітко прописана територіальна ієрархія та взаємозв'язок екомережі, природно-заповідного фонду, ландшафтних та рекреаційних територій. Надається перелік територій, які є частиною структурних територіальних елементів екологічної мережі (коректніше – є земельними ресурсами для екомережі), що повної картини не надає.

Заміна поняття «система озеленення» на мережу ландшафтних та рекреаційних територій населених пунктів вносить ще більше неясностей: виділяються території загального користування (ділянки садово-паркового будівництва – зайве некоректне уточнення), серед яких не вказані набережні, але невизначено та небезпечно фігурують «частково об'єкти природно-заповідного фонду»; серед територій обмеженого користування не вказаний цілий ряд територій (навчальних, дитячих, спортивних, лікувальних, оздоровчих закладів); території спеціального призначення, серед яких вказані незрозумілі коридори, сільськогосподарські та інші території (від невизначеностей варто позбавитись).

Наведена номенклатура структурних елементів мережі природно-ландшафтних (дивний термін, важко уявити неприродні

ландшафти), рекреаційних та інших озелених територій. Така суміш термінів, мереж і класифікацій не сприяє ясності загальної картини щодо планування озелених територій. У більшості випадків не розмежована функціональна приналежність структурних елементів, яка подається разом: обмеженого використання і спеціального призначення, повторювані в різних складових *інші території* різного функціонального призначення. Необґрунтовано у житлових районах поруч з парками і скверами виділені як складові структурних елементів пішохідні зв'язки. Така виняткова деталізація елементів, які завжди є в складі будь-якого парку, порушує рівноцінність структурних елементів територій.

Табличне формулювання «ділянки зеленого будівництва і господарства» старого ДБН замінено на «об'єкти зеленого господарства», що виглядає також архаїчно. Це словосполучення доцільно замінити на вживаний у світі термін «зелена інфраструктура». Те, що в категорії «основні структурні елементи територій» (вулиці, житлові квартали) замінили на їх частину – на озеленення вулиць, озеленення кварталів, призводить до ще більш заплутаної ситуації. Зокрема, інвентаризація і паспортизація проводяться для об'єкта в цілому, наприклад, всієї вулиці. Таке заздалегідь відокремлене від об'єкта озеленення незрозуміле. З указаних вище причин – невдалий перелік для озеленення вулиць (і далі) «об'єкти зеленого господарства швидкісних доріг»..., не зрозуміло навіщо перераховувати категорії вулиць, якщо функціональне призначення залишається одним і тим же, без виключень. На жаль, у новому ДБН також не з'явилось чіткого розмежування між територіями обмеженого користування і спеціального призначення. Позитивний момент – замість «інших територій» за межами забудови у населеному пункті з'явилась категорія (структурний елемент територій) «озеленені ділянки

установ відпочинку, туризму, спорту» і зникли з переліку в якості територій обмеженого користування смуги відведення автомобільних доріг і залізниць тощо. Невдало представлений структурний розподіл елементів території: наприклад, лісопарки повторюються скрізь і належать до лісів, ландшафтних та рекреаційних територій в межах міста і заміських рекреаційних територій. Серед неозелених територій в межах та за межами населених пунктів знову фігурують незрозумілі «інші території», непридатні для озеленення землі, землі спецпризначення, хоча практично непридатні для озеленення землі важко уявити, вони можуть стати придатними завдяки рекультивції або інноваціям, невідомо для чого зазначеним у ДБН.

У розділі позаміських ландшафтних територій як основний структурний елемент подано несумісний перелік: озеленені (якісна характеристика), рекреаційні та курортно-оздоровчі (функціональне призначення) території. Всі вони, як правило, містять зелені насадження. Віднесення об'єктів природно-заповідного фонду з рекреаційною функцією до територій загального користування привносить зайву колізію в класифікацію, тому що в ній шостим пунктом окремо виділені природно-заповідні території. На жаль, взагалі не згадуються позахисні смуги як території спеціального призначення (лише сільськогосподарські землі як неозелених територій), що, безперечно, порушуватиме захищеність та екобалансованість територій. Тобто, подати нову чітку і зрозуміло структуровану класифікацію комплексної системи озеленення (ландшафтних та рекреаційних територій) розробникам не вдалося. Так, у розділі 8, де аноншуються ландшафтні та рекреаційні території, деталізується визначення мережі даних територій, а потім мова йде про території природно-заповідного фонду й все закінчується



екомережею. Що є системою, а що під-системами і як це все структурно співвідноситься і як вирішуються питання мінімальних площ і доступності територій у документі не розглянуто.

Вважаємо помилковою декларацію, що сельбищні території формуються лише за участю озелених територій загального користування. Регламентований час доступності міських парків містить лише вказівки щодо пересування на транспорті, хоча компактні міста передбачають мінімізацію його використання й доречніше було б більше орієнтуватися на пішохідну доступність або прогулянку велосипедом.

Норматив площі озелених територій обмеженого користування у мікрорайоні в новому ДБН залишився незмінним, але доповнився значенням «або 12-15 м<sup>2</sup>/квартиру», що більше відповідало б реаліям у розрахунках. Втім, взагалі прибралися просторово-планувальні обмеження, що сприятиме подальшому ущільненню будівництва за рахунок існуючих зелених насаджень.

У таблиці «Показники максимально допустимого рекреаційного навантаження» рекреаційно-оздоровчі ліси не належать до Лісового фонду, а дендропарки прирівнюються до парків-пам'яток садово-паркового мистецтва, що недоречно, зважаючи на їх різне цільове призначення. Невдалим є розподіл ландшафтів у таблиці «Рекреаційне навантаження на природний ландшафт зон короткочасного відпочинку». Серед них є: ліс державного лісового фонду України, рекреаційно-оздоровчий ліс, парк зони короткочасного відпочинку, ландшафт (особливо останнє).

Збільшені попереднім ДБН нормативи площ ландшафтних та рекреаційних територій для малих міст із кількістю населення до 20 тисяч жителів у новому ДБН упущені. На жаль, як і раніше, прямо нормуються лише озеленені території загального користування й тому і надалі

буде некоректно порівнювати забезпеченість зеленими насадженнями українських населених пунктів з нормативом ВООЗ або ЄС.

Перелік озелених територій загального користування залишився незмінним. Необґрунтованим є виділення парків-пам'яток садово-паркового мистецтва. Це такі ж парки, лише з особливим статусом і, на жаль, збереглися «та інші» природні і штучно створені ландшафтні об'єкти (немає інших варіантів). Доцільно прописати: всі сади і парки, що усувало б потребу перераховувати садово-паркові об'єкти й відмовитись від «та інших».

На відміну від ДБН-360-92, наводиться не рекомендований діапазон рівня озеленення структурних елементів озелених територій, а лише мінімальна межа, що практично буде орієнтувати лише на досягнення цього мінімуму і сприятиме планувальному зниженню рівня озеленення вказаних територій. Змінилися мінімальні нормативні площі озелених територій загального користування: парків – 2 га, скверів – 0,05 га (проти 0,02), садів – 1,5 га (проти 2,0). Нещодавно регламентована мінімальна площа парку становила 6 га, а площа саду – 2-6 га, а фрагментація знижує кліматорегулюючу роль насаджень (Юхновський, Зібцева, 2018).

Дивно виглядає пункт про засоби озеленення на територіях забудови, в якому сплутані технологічні моменти, типи посадок та садово-паркові об'єкти і з якого слідує, що їх можна виконувати не так званими «засобами загального озеленення», тобто не за рахунок дерев, кущів і трав'яних рослин (саме так, а не в указаній суміші рослинних форм і видів посадок: дерева, чагарники, газони, квітники). Введено новий, без пояснень, термін «загальне озеленення». Відсутні чіткі рекомендації та чисельні нормативи, що власне покликані регламентувати ДБН. Не зазначено, що озеленення дахів та

інші інновації можливі лише у новобудовах за розробленими проектами будівель. Сумнівними виглядають перераховані інноваційні засоби збільшення площі озеленення територій забудови населених пунктів, зокрема сади безперервного цвітіння, які ніяким чином не можуть вплинути на рівень озеленення території, а лише на естетичну якість. Це лише відповідний добір видового складу, застосовуваних в озелененні рослин.

Наведена класифікація позаміських ландшафтних територій (розділ 8.3) суперечить загальноновизнаному принципу багатofункціональності у концепції сталого міського розвитку. Є вільне й недоречне введення термінів у переліках: пейзажні парки (так вказують прийом розпланування паркової території на протигагу регулярному), захисне озеленення. Розділ невдало структурований: «території спеціального призначення» не повинні входити до складу «спеціалізованих позаміських ландшафтних територій», і не мають бути перелічені як рівнозначні з «територіями тематичних парків і заповідників», які ні в якому разі не можна було об'єднувати. Тут новий ДБН однозначно програє попередньому в чіткості класифікації.

Позаміські рекреаційні об'єкти рекомендовано створювати на базі існуючого лісового фонду, що за реаліями вважаємо недоречним. У межах міст існуючі масиви лісів також рекомендовано переводити в озеленені території загального користування, що не сприяє екобалансованості міських територій. Натомість вважаємо, що доцільно прибрана рекомендація щодо створення спеціалізованих, зокрема дитячих парків, лише у крупніших, крупних і великих містах.

Зони короточасного відпочинку на рекреаційних територіях рекомендується розміщувати на відстані не більше 30 км від населеного пункту, а зони тривалого відпочинку нормативних обмежень

щодо доступності взагалі не мають. У зонах відпочинку рекомендовано території зелених насаджень і невідомо навіщо виділених квітників (вони є одним з видів зелених насаджень) до 70 % від загальної площі є невдалим: 0 – теж «до 70 %», доречніше було б вказати мінімальний показник або обидва.

Дендрологічні парки рекомендовано розміщувати на територіях, які мають спеціально створені умови для збереження різноманітних видів дерев і чагарників та їх композицій. Рекомендація щодо розміру території експозиційної та рекреаційної зон (від 65 до 80 %) на території дендрологічних парків є неприпустимою (за діючим законодавством такої не повинно бути).

Сумнівним видається норматив щодо питомих показників функціональних елементів туристичної зони в межах природно-заповідних територій (такої немає за діючим законодавством). Наявність у ботанічному саду і в дендропарку рекреаційної зони (такої теж немає за діючим законодавством), однозначно перешкоджатиме збереженню рослин, – виконанню головної функції – і є не лише недоречною, але й надзвичайно шкідливою. Натомість доцільною є рекомендація щодо створення захисних лісових смуг навколо міських і сільських населених пунктів, розміщених у безлісних районах, але вона мала б звучати наполегливіше (а не як побажання) і містити конкретні мінімальні нормативи. Упущено підрозділ про охорону і раціональне використання природних ресурсів, зауваження до якого згадувалися нами раніше (Зібцева, 2018).

**Висновки.** Встановлено, що в новому ДБН відбулися помітні зміни щодо планування озеленення міст. Позитивним є задекларований рух у напрямку сталого територіального розвитку, запровадження принципу інтеграції зелених насаджень, за яким міське планування спирається на регіональне планування та у деякій мірі виражений стратегіч-

ний підхід. Суттєво збільшена увага до курортних і туристичних зон. Втім, і в новому ДБН більшість положень викладена у рекомендаційній, а не категорично обов'язковій для виконання формі. Не покладено в основу планування принцип багатофункціональності: як і за радянських часів, домінуючим у плануванні міського зеленого простору є орієнтація лише на рекреаційне використання. Однак, сучасні норми мають бути обґрунтовані насамперед екологічно.

Щодо власне озеленення, ДБН містить мало чітких нормативів, прямо нормованими (як і попередніми) є лише зелені насадження загального користування, не передбачено введення нормативу щодо забезпеченості всіма категоріями зелених насаджень (зеленого простору), як це поширено в більшості країн світу і регламентовано нормами ВООЗ. Окремі положення щодо озеленення житлових районів, сприятимуть подальшому ущільненому будівництву і зменшенню кількості зелених насаджень обмеженого користування.

Рекомендації щодо інноваційних методів озеленення мають лише описовий і сумнівний за своїми перевагами характер. Дається взнаки відсутність серед розробників документу науковців із сільськогосподарських і біологічних наук, що позначилося на його якості. Викладені у документі норми інколи суперечать Закону України «Про природно-заповідний фонд України» та «Правилам утримання зелених насаджень у населених пунктах України». Бажання об'єднати ландшафтну, рекреаційну, природно-заповідну та екологічну мережі призвело до ще менш однозначної і зрозумілої для практичного застосування класифікації зелених насаджень та їх регуляторних норм. Зокрема, недоречним є виокремлення ландшафтних і рекреаційних територій, які фігурують разом і регламентуються лише як території загального користування. Вважаємо, що найперше, що потребує виправлення – чітке, логічне і зрозуміле структурування міського і заміського зеленого простору.

## Література

1. Alawadi, K. (2017). Rethinking Dubai's urbanism: Generating sustainable form-based urban design strategies for an integrated neighborhood. *CITIES*, 60, A, 353-366. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2016.10.012>
2. Badiu, D. L., Onose, D. A., Nita, M. R., Laforteza, R. (2019). From "red" to green? A look into the evolution of green spaces in a post-socialist city. *Landscape and urban planning*, 187, 156-164. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2018.07.015>
3. Klimas, E., Lideika, M. (2018). Sustainable development: greening and urban agriculture in Lithuania. *Journal of property planning and environmental law*, 10, 3, 240-254. <https://doi.org/10.1108/JPPPEL-03-2017-0010>
4. Markus, M., Savini, F. (2016). The implementation deficits of adaptation and mitigation: green buildings and water security in Amsterdam and Boston. *Planning theory & Practice*, 17, 4, 497-515. <https://doi.org/10.1080/14649357.2016.1210666>
5. Silva, E., Acheampong, R. A. (2015). Developing an Inventory and Typology of Land-use Planning Systems and Policy Instruments in OECD Countries. *OECD Environment Working Papers*, 94, 51. OECD Publishing, Paris. <http://dx.doi.org/10.1787/5jrp6wgxp09s-en>
6. Tappert, S., Klöti, T., Drilling, M. (2018). Contested urban green spaces in the compact city: The (re-) negotiation of urban gardening in Swiss cities. *Landscape and Urban Planning*, 170, 69-78. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2017.08.016>
7. Tirlă, L., Manea, G., Vijulie, I., Matei, E., Cocos, O. (2014). Green cities – urban planning models of the future cities in the globalization worlds and Turkey: a theoretical and empirical perspective. Chapter: Green Cities – Urban Planning Models for the Future. Publisher: St. Kliment Ohridski University Press, Sofia, 462-479. <https://doi.org/10.13140/2.1.4143.6487>



8. Зібцева, О. В. Озеленення забудованих територій малих міст у контексті дотримання державних будівельних норм. Науковий вісник НЛТУ України, 2018. 28 (10). 28–31. <https://doi.org/10.15421/40281005>
9. Юхновський, В. Ю., Зібцева, О. В. Порівняльний аналіз класифікацій зелених насаджень населених пунктів України та пострадянських країн. Наукові праці ЛАНУ. 2018. 16. 90-98. <https://doi.org/10.15421/411810>

## References

10. Alawadi, K. (2017). Rethinking Dubai's urbanism: Generating sustainable form-based urban design strategies for an integrated neighborhood. *CITIES*, 60, A, 353-366. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2016.10.012>
11. Badiu, D. L., Onose, D. A., Nita, M. R., Laforzezza, R. (2019). From "red" to green? A look into the evolution of green spaces in a post-socialist city. *Landscape and urban planning*, 187, 156-164. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2018.07.015>
12. Klimas, E., Lideika, M. (2018). Sustainable development: greening and urban agriculture in Lithuania. *Journal of property planning and environmental law*, 10, 3, 240-254. <https://doi.org/10.1108/JPEL-03-2017-0010>
13. Markus, M., Savini, F. (2016). The implementation deficits of adaptation and mitigation: green buildings and water security in Amsterdam and Boston. *Planning theory & Practice*, 17, 4, 497-515. <https://doi.org/10.1080/14649357.2016.1210666>
14. Silva, E., Acheampong, R. A. (2015). Developing an Inventory and Typology of Land-use Planning Systems and Policy Instruments in OECD Countries. *OECD Environment Working Papers*, 94, 51. OECD Publishing, Paris. <http://dx.doi.org/10.1787/5jrp6wgxp09s-en>
15. Tappert, S., Klöti, T., Drilling, M. (2018). Contested urban green spaces in the compact city: The (re-) negotiation of urban gardening in Swiss cities. *Landscape and Urban Planning*, 170, 69-78. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2017.08.016>
16. Tirlă, L., Manea, G., Vijulie, I., Matei, E., Cocos, O. (2014). Green cities – urban planning models of the future cities in the globalization worlds and Turkey: a theoretical and empirical perspective. Chapter: *Green Cities – Urban Planning Models for the Future*. Publisher: St. Kliment Ohridski University Press, Sofia, 462-479. <https://doi.org/10.13140/2.1.4143.6487>
17. Zibtseva, O. V. (2018). Ozelenennia zabudovanykh terytorii malykh mist u konteksti dotrymannia derzhavnykh budivelnnykh norm. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, 28 (10), 28–31. <https://doi.org/10.15421/40281005> [In Ukrainian].
18. Yukhnovskiy, V. Yu., Zibtseva, O. V. (2018). Porivnialnyi analiz klasyfikatsii zelenykh nasadzen naselenykh punktiv Ukrainy ta postradianskykh krain. *Naukovi pratsi LANU*, 16. <https://doi.org/10.15421/411810> [In Ukrainian].

## SUMMARY

**O. Zibtseva, V. Yukhnovskiy.** *Analytical evaluation of developed norms for greening of cities. Biological Resources and Nature Managment.* 2019. **II**, №5–6. P.131–140. <https://doi.org/10.31548/bio2019.04.014>

**Abstract.** *The changes made in the state building regulations concerning urban planning in the part of formation of green plantations (landscape and recreational zones) and their conformity to the concept of ecologically balanced urban development are analyzed. The research was conducted on the basis of a comparative analysis of the postulates set out in SBN-360-92 and newly developed SBN B.2.2-12: 2018 and SBN B.2.2-XX: 20XX "Planning and Building Territories" using the expert-analytical method. It has*

*been established that significant changes have occurred in this field, which have both positive and negative consequences. In particular, efforts to combine landscape, recreational, nature conservation and eco-networks have led to a broad interpretation and blurred practical application of the classification of green spaces and their regulatory norms. Like previous, new building norms also do not provide for the introduction of a standard on the provision of all categories of green spaces (green space) of urban residents,*

as is common in most countries of the world and regulated by WHO standards. Separate provisions for the greenery of residential areas will facilitate further consolidated construction and reduce the number of green areas of restricted use. Part of the recommendations for innovative gardening methods has only a

descriptive and questionable character. The mentioned disadvantages are the result of ignoring the cooperation with scientists of the forest, garden-park and nature protection profile.

**Keywords:** state building standards, green plantations, ecologically balanced development

## АННОТАЦІЯ

**О. В. Зибцева, В. Ю. Юхновський.** Аналитическая оценка современных норм озеленения городов. Биоресурсы и природопользование. 2019. 11, №5–6. С. 131–140. <https://doi.org/10.31548/bio2019.04.014>

**Аннотация.** Проанализированы изменения, внесенные в государственные строительные нормы по городскому планированию в части формирования зеленых насаждений (ландшафтных и рекреационных зон) и их соответствие концепции экосбалансированного развития городов. Исследование проведено на основе сравнительного анализа постулатов, изложенных в ДБН-360-92 и нововведенных ДБН Б.2.2-12: 2018 и ДБН Б.2.2-XX: 20XX «Планирование и застройка территорий» с применением экспертно-аналитического метода. Установлено, что в рассматриваемом поле деятельности произошли существенные изменения, имеющие как положительные, так и отрицательные последствия. В частности, попытки объединить ландшафтные, рекреационные, природные заповедные и экосети привело к широкой трактовке и размытому практическому применению классификации зеленых насаждений и их регуляторных норм. Как и

предыдущими, новыми строительными нормами также не предусмотрено введение норматива обеспеченности городских жителей всеми категориями зеленых насаждений (зеленого пространства), как это распространено в большинстве стран мира и регламентировано нормами ВООЗ. Отдельные положения относительно озеленения жилых районов будут способствовать дальнейшему уплотненному строительству и уменьшению количества зеленых насаждений ограниченного пользования. Часть рекомендаций, касающихся инновационных методов озеленения, имеет только описательный и сомнительный по своим преимуществам характер. Считаем, что указанные недостатки являются следствием игнорирования сотрудничества с учеными лесного, садово-паркового и природоохранного профиля.

**Ключевые слова:** государственные строительные нормы, зеленые насаждения, экосбалансированное развитие